

A Könyvtárosok Egyesületének hozzászólása

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről c. rendelet tervezetéhez¹

Tisztelt Cím!

Egyesületünk elnöksége megvitatta a jogszabálytervezetet. Ugyanakkor jelezzük, hogy Egyesületünk hivatalosan nem kapta meg egyeztetésre a tervezetet, holott, mint az oktatás területén működő szakmai szervezetnek – már a téma súlya és kihatásai miatt is – ennek meg kellett volna történnie. Kérjük, vegyék fel egyesületünket az egyeztetésre felkért szervezetek címlistájára. Köszönjük!

Üdvözljük, hogy továbbra is lesz lehetőség könyvtárosanári diploma megszerzésére, ez fontos a magas színvonalú iskolai könyvtár-pedagógiai munka érdekében, az elkötelezett könyvtárosok képzésében, az átlátható, egyértelmű, nem túlbonyolított képzési út miatt is.

Fontos, hogy az általános követelmények között megjelenik, hogy a pedagógus legyen képes céljainak megvalósításához a különböző tanulási környezetek, színtereket igénybe venni, hiszen ezen színterek között szóba kell jöjjön az iskolai könyvtár, melynek igénybevétele könnyen megszervezhető és aktívan, élményszerűen vonhatja be a tanulókat.

Konkrét javaslatok

1. melléklet a .../2012.(...) EMMI. rendelethez

A tanárképzés általános követelményei

► *Kiegészítési javaslat* (dőlt betűvel): „Képesek szakterületi felkészültségük pedagógiai alkalmazására, a tanulók megismerésére, személyiségük fejlesztésére, tanórai és tanórán, iskolán kívüli munkájuk differenciált irányítására, hatékony pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazására; rendelkeznek a családi, pályaválasztási, gyermek- és ifjúságvédelmi, szociális és nevelési tanácsadási feladatok ellátásához, illetve ezek és a kultúrák közvetítés intézményeivel való együttműködéshez szükséges alapismeretekkel.” (3. p.)

Indoklás: A **kulturális intézmények** (könyvtárak, múzeumok, színházak ...) és szolgáltatásiak ismerete, a kulturális szakemberekkel való együttműködés különösen fontos a NAT-ban megfogalmazott nevelési célok, a kultúrák közvetítés, nemzeti és európai értékek megismertetésének megvalósításához. Az ezen a területen szerzett ismeretek és tapasztalatok szükségességét felerősítik az egész napos iskolával, az iskolán kívüli neveléssel kapcsolatos pedagógusi feladatok.

¹ Forrás:

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló EMMI rendelet tervezete In: Mányai Zoltán (főszerk.): Kormányportál, Bp., Miniszterelnökség, 2012.12.15. URL: <http://www.kormany.hu/download/2/01/c0000/tan%C3%A1ri%20KKK.pdf#!DocumentBrowse> Utolsó letöltés: 2012.12.19.

Kérdésünk: Hogyan lehet könyvtáros diplomát tanárrá tenni? Lehetséges-e egyszakos képzés is?

2. melléklet a .../2012.(.) EMMI. rendelethez

A tanári felkészítés követelményei

1.3. a szakmódszertani és a szaktárgyi tudás területén:

1.3.1. Ismeretek

► *Kiegészítési javaslat:* Ismeri a szaktárgyának tanításában, tanulásában felhasználható nyomtatott és nem nyomtatott **információforrások** széles tárházát, az azokról való tájékozódás eszközeit, szakmódszertani és kultúraközvetítő lehetőségeit. (8. p.)

Indoklás: Ahhoz, hogy a pedagógus a NAT-ban megfogalmazott célokat meg tudja valósítani és saját szaktudományos és módszertani tudását fejleszteni tudja, szükséges, hogy a taneszközökön túli forrásokat is ismerje. A tanulók tekintetében ez vonatkozik a minőségi ismeretterjesztő források (könyvek, internetes oldalak, tv-műsorok ...) ismeretén túl minden olyanra, amivel a tanulók találkozhatnak vagy köztük népszerű, hiszen ezek jelentősen befolyásolják előzetes tudásukat és segíti motiválásukat. Ezeknek a forrásoknak és használatuk beépítésének kiemelt jelentősége van az egész életen át tartó önszabályozott tanulás fejlesztésében.

1.3.2. Képességek

► *Kiegészítési javaslat* (dőlt betűvel): „Képes az *alkotó információ- és könyvtárhasználatra és az információ-kommunikációs technológia használatára.*”

Indoklás: Az IKT használat valóban fontos a pedagógusi munka során, de ennek magas szintű, valóban fejlesztő felhasználásához szükséges, hogy ne csak használni tudják, hanem alkotóan, kreatívan nyúljanak az eszközökhöz. Ezeket pedig jól integrálják a hagyományosabb eszközökkel való munkában. Mindebben pedig a szaktárgyi fejlesztés érdekében az (információ)tartalom irányítsa tevékenységüket.

3. melléklet a .../ 2012. (.) EMMI. rendelethez

B) A tanárszakok képzési és kimeneti követelményei

6. Könyvtárostánár

► *Javaslat:* A könyvtárostánár képzési követelményeit az Informatika **műveltségi terület** alatt megjeleníteni.

Indoklás: Jelenleg a IV. Ember és társadalom *műveltségi terület* alatt található (154-157. p.), miközben a könyvtárhasználati ismeretek tananyagtartalmának nagyobb része a NAT-ban az Informatika műveltségterület részét képezi. (Egy másik jelentős tananyagegység pedig a Magyar nyelv és irodalom műveltségi terület részeként jelenik meg). Logikus lenne műveltségterületektől függetlenül megjeleníteni, hiszen nem önálló tantárgyként jelenik meg, hanem minden tantárgyba beépülő keresztantervi területként.

3. A képzés célja

► *Módosítási javaslat* (dőlt betűvel): „Alkalmassak [...] különböző szakterületi **könyvtári tanórák szervezésére, tervezésére, szaktárgyi pedagógussal való közös** megtartására, *a szaktanárok könyvtárpedagógiai módszertani támogatására* [...]”

Indoklás: Szakos képzettség nélkül a könyvtárostánártól sem szakmailag, sem jogilag nem várható el, hogy tanórákat tartson más szaktárgyakból. A könyvtári szakórákat viszont valóban támogatnia, sőt ösztönöznie kell. Megtartásukban pedig a szakos tanárral együttműködve kell közreműködni,

a könyvtárhasználatra vonatkozó tanórai részeket tarthatja meg. Ez a fajta együttműködés viszont valóban fontos és sajátos része a könyvtárostanári munkának, így fontos, hogy a képzés céljai között szerepeljen.

4.2.1. A könyvtárostanári szakterületi tudása, készségei, képességei

► *Módosítási javaslat* (dőlt és áthúzott betűvel): „Felkészült az ~~általános~~ iskolai és *kollégiumi* könyvtár működtetésére.” (155. p.)

► *Módosítási javaslat* (dőlt és áthúzott betűvel): „Ismeri és alkalmazza a feladatok ellátásához szükséges szervezési, marketing, [...] alapfogalmakat, alapelveket a közkönyvtári, különösen a gyermek- és ifjúsági könyvtári, valamint az ~~általános~~ iskolai környezetben.” (156. p.)

Indoklás: Jelen képzési követelményrendszer nem különböztet meg általános és középiskolai könyvtárostánárt. Ezt nem is látjuk szükségesnek. Így a végzett könyvtárostánárnak bármely nevelési-oktatási **intézménytípus** könyvtárának önálló működtetésére képesnek kell lennie.

► *Módosítási javaslat* (dőlt és áthúzott betűvel): „Képes a különböző eredetű konfliktusok kezelésére **Biblioterápiás** foglalkozások tervezésére, ~~vezetésére, a biblioterápia alkalmazására, terápiás foglalkozásokban való közreműködésre [...]~~” (156. p.)

Indoklás: A terápiás tevékenység alapos pszichológiai képzettség nélkül veszélyes. Így semmiképpen nem várható el, nem engedélyezhető, hogy csupán pedagógiai végzettséggel biblioterápiás foglalkozást tartsanak. Mindemellett a biblioterápia egy az olvasmányokhoz, könyvekhez kapcsolódó fontos személyiségfejlesztő módszer, így az abban rejlő lehetőségeket és veszélyeket szükséges ismerni.

4.2.2. A könyvtárostanári szakon a szakterületi ismeretek:

b) a szakmai **törzsanyag** ismeretkörei:

► *Kiegészítési javaslat:* kutatómódszertan, szerzői jog

Indoklás: A könyvtárhasználat tanítása során nagy hangsúlyt kell fektetni az információk keresésén túl az információk felhasználására is. A könyvtárhasználat tanításának egy fontos aspektusa a kutatómódszertan alapjainak, szemléletének közvetítése. Ezen belül pedig a NAT-ban is kiemelt figyelmet kap az információk etikus felhasználása és a szerzői jog. (156. p.)

5. A könyvtárostanári sajátos szakmódszertani (tantárgy-pedagógiai) ismeretei

► *Kiegészítési javaslat* (dőlt betűvel): „– Az *információs* és könyvtári környezetben történő tanítás-tanulás sajátosságai.” (157. p.)

Indoklás: A könyvtárhasználat tanítása a szó szerint vett könyvtárhasználat mellett kiterjed az **információs műveltség** fejlesztésére is. Így fontos, hogy a könyvtárostánárok felkészítése során is ez a szemlélet legyen jelen, vagyis minden információforrás tanulásban betöltött szerepe is a képzés része legyen.

Üdvözljük a tanárképzés újbóli átgondolását, mely az elmúlt évek anomáliáit reményeink szerint kiküszöböli, és elősegíti a közoktatás minőségi változását.

Amennyiben kérdéseik, felvetéseik vannak egyesületünk elnöksége, szakértői szívesen állnak rendelkezésükre a további egyeztetés során.

Forrás:

A tanári felkészítés közös követelményeiről és az egyes tanárszakok képzési és kimeneti követelményeiről szóló EMMI rendelet tervezete In: Mányai Zoltán (főszerk.): Kormányportál, Bp., Miniszterelnökség, 2012.12.15. URL:
<http://www.kormany.hu/download/2/01/c0000/tan%C3%A1ri%20KKK.pdf#!DocumentBrowse> Utolsó letöltés: 2012.12.19.

Tisztelettel:

Budapest, 2012. december 20.

Szakmári Klára
elnök